

Jesús Moncho

La taverna del Negre

Premi Isabel de Villena
Premis Ciutat de València

Els fums ascendien cap al cel entre les salmòdies que s'escampaven per damunt de la gentada, mentre Gaspar Galiana de Serafina ocupava el reclinatori del davant, al costat de la seua muller, que no deixava de sagnar el seu ventall roig, fortament empunyat per una mà de la qual també penjava un rosari de granadures de nacre. El rostre, difuminat en la penombra, de la seua filla Elionor, en el banc de darrere, no perdia la compostura ni la càrrega del moment. Així i tot, la seua cabellera negra retornava, de tant en tant, els reflexos d'una grossa làmpada de ciris cremant des del sostre. Alguns feligresos, amb el capell de llata sota els braços, ja es feien el senyal de la creu sobre el front i pegaven mitja volta per encarar l'eixida del temple. Amb pas decidit, els oficiants, embotits en casulles de colors, abandonaven l'altar. Gaspar Galiana de Serafina romania impertèrrit, de genolls. La dona i la filla també. Els cants s'acreixien.

Andreu Faraig, amb roba de tots els dies, semblava anar per la plaça en direcció contrària als qui vomitava l'església de Santa Maria de l'Assumpció. Com si volguera fitar algú, des dels seus ulls clars i el pèl ros que

contrastaven fortament enmig de les gents, movia el cap a un costat i l'altre. Ajudat per la seua alçària, de tota manera no n'era prou per acabar de trobar el que buscava; replicava amorosament si era saludat per grans o menuts. El sol punxava. L'airet de mitjan matí a tots acompanyava.

—Pellero!, Pellero! —de sobte Andreu xisclà—. Pellero, a mitjanit ens veiem, ah?, ens vorem!

—Sí, sí.

—Abans de les dotze partim, no te n'oblides del cordam.

—Clar!

—Has vist l'Ambròs?

—Per aquí anava, no serà molt lluny.

—Bo!

Andreu seguí la seua prospecció entre aquell riu de personal. Els sons dels músics esclataven tan bon punt, des de les portes de l'església, apareixia la figura de don Gaspar, acompanyada, clar és, per la grossa muller i la jove Elionor. El senyor Retor no quedava lluny. Andreu s'apartà una mica. Potser, enmig d'agrupació tan distingida, últims en eixir al carrer, no trobaria qui buscava. Caminà darrere el seguici. Les campanes no deixaven de revoltar. Tot plegat, amb el murmuri de les gents, la vila gaudia d'instantans no acostumats, que la xicalla ressaltava entre correres i clams. La dona d'Ambròs parava per la cantonada, de bracet amb la seua veïna.

—Angeleta, és per aquí el teu home, Ambròs?

–Se n’ha anat al Drassanal, volia arrebregar uns fer-
raments.

–Dis-li, sisplau, que aquesta nit, a la matinada, eixim
cap a la muntanya!

–Sí, sí, està entenent.

–Jo compte amb els seus sis homes de la colla.

–Clar!

–Que passe bon dia, Angeleta –amb un gest de la
mà cap al front, Andreu s’acomiajà.

–Ves amb Déu.

Davant l’asil-hospital, en callar els dolçainers i aquie-
tar-se tot el seguici, algú regracià el bon cor i generositat
de don Gaspar Galiana de Serafina per l’obra d’empe-
drat tant del carrer com del pati interior, a més de la
transformació de la pallissa en cambres d’acollida per
als malalts, cosa d’agrair pels necessitats i per tots els
homes i dones de bé de la localitat. El clergue començà
unes cerimònies de benedicció amb poalet i hisop des de
la portalada on, a terra en dibuix de llambordes, podia
llegir-se «any 1840»; els sons esclataren de nou. Don
Gaspar encaixava les mans a tort i a dret mentre la seua
dona feia rogle entre senyores de pentinats ben tocats,
algunes encara amb vel al cap. Elionor, de semblant con-
tingut, aguardava una mica al costat.

Andreu s’avançà cap a l’embalum de personal, fins a
deturar-se davant de Galiana de Serafina, qui estengué
la seua mà amb tota desimboltura:

–Bon dia tinguem, Andreu.

–Hui, per damunt de tot, és el seu dia.

–Tots estem contents.

–Jo, i els meus homes, també. Aquesta nit emprenem la caminada cap a la muntanya.

–La càrrega, saps?, fa dies que és preparada.

–Hui, per fi, ens portaran el gènere de l'almadrava, i la càrrega estarà completada... Demà, a primeres hores del matí, arribarem.

–Sou prou homes?

–Per descomptat. En serem, amb els meus ajudants, uns deu.

–Me n'alegre. Del reeiximent de les expedicions d'aquesta setmana depenen projectes importants de futur per a la casa, Andreu. Avieu-vos bé.

–Anirem en compte! A revore, don Gaspar.

–Sans i estalvis!

En girar-se, Andreu topà amb Elionor, els ulls de la qual espurnejaren, com si de sobte s'iniciaren els actes:

–Vol que l'acompanye a trobar les seues amigues, per si entre elles navega més acompanyada?

–No cal, Andreu, el meu lloc és ací, ara, al costat dels meus pares. Ets molt cavallerós.

–Per mi no és treball.

–Ho sé, i així ho sent.

Andreu retrocedí unes passes:

–Passe bon dia, Elionor!

–Com tu. Adeu.

Els ecos de la festa encara ressonaven per allà baix, a la mar, on tothom anava a la seua, els uns aponats davant la barca, com netejant o calafatejant els baixos, els altres arrossegant xàrcies, i, més lluny, cops de martell o de maça, i repic de taulons i fustes redolant, engalçant, o trencant. Andreu es dirigí cap a l'ombrer sota l'encanyissat, a prop de la punta. Una rastrera de bacallarets, penjats d'un fil al sol, el rebé; per darrere, pintat amb quitrà sobre una biga que sostenia el cobert, podia llegir-se «Taverna del Negre».

–Me'n recorde de tot! –al llindar de la porta d'entrada, un homenàs de barba escassa el bonegava–. Ho tinc ben present!

Andreu es palplantà uns instants. El mirà i seguí cap a dins.

–No me n'oblidge, no!, món de malparits! –recolzat sobre una crosse de fusta, aquell homenàs seguia cridant.

Andreu, ja en l'interior, observà atentament els parroquians sobre el taulell de la taverna. Com un ressort, es dirigí cap a un extrem, on uns xicots enraonaven o gesticulaven pregonament, algú dels quals, en ataüllar l'Andreu, reclamava:

–Un altre pitxeret de vi per al rei de Roma, acabat d'entrar!

–Estic afaenat, no em puc parar –replícava l'Andreu–, beveu-vos-el per mi.

–Hòstia!, ni tant sols un dia tan assenyalat com hui tenim descans?

–Quico, escolta –espetegà l’Andreu–, estan els homes avisats. En caure la nit, carregueu-ho tot i eixim.

–El gènere, tot en ordre, Andreu? –l’amic inquiria.

–Controlat tot. Dis-li a Jaumet que s’atraque a la xanca per arregar també el que manca.

–A quina hora partirem?

–Abans de les dotze de la nit hem d’estar en camí.

–Entesos.

–Au!, aneu a dinar prompte i descansau una estona.

La nit serà llarga!

Andreu se n’isqué de pressa. La taverna del Negre bullia en el seu xivarri. El de la barba escassa, a fora, feu moviment de seguir-lo, però la seua única cama li impedia d’avançar. Només el colp de la crossa sobre el terra deixava constància dels seus intents. Andreu no li prestà atenció, tenia al davant el blau de la mar, dins del qual excel·lia la fusta blanca i acabada d’estrenar de la goleta *Santa Marta*, amb els seus tres pals estirats cap al cel i les veles arregades, presidint, al fons, la badia. Andreu no li perdia la mirada.

L'obscuritat, de feia estona, havia caigut sobre les teulades de les cases i embolcallava la població, aquietada del tot. Andreu pujava des de la mar amb pas decidit. Les llums d'espelmes, a les llars, a través dels finestrons, s'esvanien ací i allà mentre, de lluny, venia el lladruc d'algun gos. La solitud del carrer, en aquelles hores, colpia. El xic trencà cap al carrer de les portelles i, en un moment de la marxa, prengué embranzida per encimbellar-se a dalt la paret mitgera, que donava a un pati interior de datilers i llimeres. Saltà a dintre. La lluna era convidada al seu caminar sigil·lós. Encara trepà, posant el peu sobre el coll i brocal d'una cisterna, a un terrat previ a un enreixat que guardava un altre terrat cobert, al final del qual es discernia una finestra entreoberta. Andreu es deturà davant la reixa, agafat als ferros, pensarós. Retrocedí fins a la barana del seu terrat, a trobar l'abelló, d'on s'apoderà d'unes quantes pedretes de grava allí dipositades. Tornà cap a l'enreixat. Amb bon braç llançà una pedreta contra el cristall de la finestra d'enfront. L'esclafit fou somordo, però sensible a les seues orelles. Esperà. En llançà una altra, de pedra.

Mirava a totes parts, comprovant la calma de la nit. El raig d'algun foc distant rastellava la mar negra. Un colp metàl·lic el tornà sobre si. Observà la finestra, que romania intacta. Una porta, en l'extrem de la paret, semblava obrir-se. Una figura clara avançava. Es precipità contra les reixes, amb les mans per davant:

–Què fas ací?, t'havia dit de no vindre ací!

–Elionor!

–I si et veuen?

–Elionor, saps que me'n vaig aquesta nit.

–Deixa't estar!

–Ton pare m'ha encomanat forts encàrrecs. Tardaré a tornar.

–Andreu...

–Tu tens la culpa de tot, si tothora pense en tu.

–Andreu, has d'usar el cap...

–Qui et mana fer-me raons i perdre el temps?...

El jove la prengué dels muscles, la premia cap a ell, contra l'enreixat tanmateix. Es segellaren els llavis de tots dos. La fredor dels ferros no comptava, els encenia més.

–Si penses donar-me aquesta vida –ella s'aïrava–, sàpigues que no eres el meu xic.

–T'agrada mortificar-me, ho saps. I saps que no m'avinc a barreres ni obstacles. I més, davant de tu.

–Andreu...

–Aquest matí, en la mirada, t'he captat neguitosa.

–Potser. A mon pare li ocorre alguna cosa.

–Però ara arma vaixell per a Cuba!

–Tal volta és això... o altres assumptes, no sé.

Andreu no la soltava de les mans. Ella descansava el front entre els ferros. Es descobrien, tots dos, entre la claror dels estels. Andreu estengué la mà sobre la galta de la xica, rossegà suaument amb la punta dels dits per davall del seu ull, d'òrbita blanca.

–No t'amoïnes. Ara tenim més faena que mai –Andreu prosseguia–. Això dona a entendre horitzons profitosos per a la casa.

–Tu vols mostrar-te amb bon ànim.

–I tu vols patir per coses que no són teues, que no et pertoquen.

L'empitrà, el xic, sense adonar-se de l'obstacle d'enmig. L'enuig l'arravatà encara més. La xica mossegava els llavis d'ell i es penjava fortament del seu coll. En un punt, se separà. Retrocedí una passa, la xica. Andreu allargava els braços, amb el rostre esclafat sobre la tanca. Ella començà a alenar acceleradament, a poc a poc es feu avant. Ell l'enxampà de la cintura i l'arrossegà cap a ell, la girà, li elevà el saial, la penetrà. Ella s'inclinava cap endavant abocant la cabellera cap a terra, s'eixancamallava sense adonar-se'n, per deixar espai a la mà d'ell que li jugava també per tot el sexe. Les palmeres deixaven caure, a llum de la lluna, l'ombra remisa dels seus rams sobre aquella reixa assaltada. Tots dos feien per ofegar sospirs en la nit...

D'un bot, Andreu tornà a guanyar de nou el carrer. Procurà caure de puntetes per no alçar soroll. Per la cantonada girava el sagristà, reconeixible perquè sempre anava carregat de ciris, estoles, creus o missals, fins i tot, fora d'hora. Andreu prengué la marxa en sentit contrari, a peu lleuger. El campanar esgarrava la nit, començant, en aquell moment, el toc d'hores. Onze en comptà, l'Andreu.

Passà per sa casa, a proveir-se dels papers i ormejos per al viatge, tot apressat. No se n'oblidà del coltell de doble tall, que es guardà a la faixa. La gateta aparegué al llindar de la porta de la seua cambra, menejant la cua. Era un hàbit ja, tan bon punt Andreu apareixia per casa a hores desacostumades, conseqüència del seu ofici i... devocions. De sobte:

—Andreu!, Andreu! —venia una veu fluixa—. T'he deixat el recapte al celler.

—Descanse, mare. Dorma!

—Agafa les pólvores també. Em sents?

—Sí, mare.

—Quan tornes anirem a ca la senyoreta.

—No patisca, estiga tranquil·la.

Al cap d'una estona:

—Vigila de nit; saps?, la nit és negra i traïdora.

—Mare, despertarem la meua germana. Dorma!...

—Ves amb compte, fill.

—Adeu, mare.

Andreu buscà la dreuera cap a la mar. En arribar als magatzems, la flaire d'espècies allí omplia l'ambient, barrejat amb l'olor de peix que venia pertot arreu. Un jovenot, en atàllar-lo, corregué cap a ell.